

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie z wniosku J. W.
o sprostowanie aktu urodzenia,
na posiedzeniu niejawnym 28 marca 2023 r.
w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej
z 15 lutego 2022 r., sygn. akt II Ca 144/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W judykaturze i doktrynie wskazuje się, że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez

zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147; z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 25 maja 2022 r., II USK 582/21).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu,” ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, przy czym w granicach zaskarżenia bierze jednak pod rozwagę nieważność postępowania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z 15 lutego 2022 r. wnioskodawczyni oparła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Skarżąca sformułowała następujące zagadnienie prawne: „Czy na tle art. 36 oraz 3 p.a.s.c. [ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1681)] można uzależnić sprostowanie aktu stanu cywilnego od przedstawienia przez wnioskodawcę szczególnego rodzaju dowodów i tym samym uznać za niewystarczające dowody wskazane jako mające

pełną moc i równorzędne na tle przepisów postępowania cywilnego, w tym dowody z zeznań stron oraz z dokumentów prywatnych?”

Przyczyna uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci wystąpienia istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych kierunków interpretacyjnych (zob. np. postanowienia SN: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, Nr 12, poz. 151; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Ponadto zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny dający się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie SN z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08).

Zauważyć należy także, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że jeżeli jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 w zw. art. 398⁹ § 1 k.p.c.) wskazuje się istotne zagadnienie prawne, a więc zagadnienie poważne, wymagające pogłębionej analizy prawnej i wcześniej nierozstrzygane, to skarga taka nie może być jednocześnie oczywiście uzasadniona, a więc uzasadniona *prima facie*, bez podejmowania jakichkolwiek szczegółowych analiz i dociekań. To samo dotyczy zbiegu przesłanek w postaci oczywistej zasadności skargi oraz potrzeby wykładni przepisów prawa (zob. orzeczenia SN: z 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19 oraz z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17).

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostało prawidłowo sporządzone.

Szczegółowa analiza przedstawionego przez skarżącą problemu nie pozwala na przyjęcie, że podnoszona kwestia stanowi istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarga wnioskodawczyni nie zawiera bowiem wystarczającej argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen przedstawionego problemu oraz na to, że przepisy dotyczące tej kwestii nie doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych.

W badanej sprawie Sądy pierwszej i drugiej instancji zgodnie przyjęły, że wnioskodawczyni nie przedstawiła wystarczających dowodów, które pozwoliłyby na stwierdzenie, że data urodzenia widniejąca w akcie jej urodzenia została wpisana nieprawidłowo i nie uzależniały sprostowania aktu stanu cywilnego od przedstawienia przez wnioskodawcę szczególnego rodzaju dowodów. W konsekwencji uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje, że skarżąca, nie akceptując ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie, zmierza do zakwestionowania oceny dowodów dokonanej przez sądy *meritii*, co nie może odnieść skutku na etapie postępowania kasacyjnego z uwagi na treść art. 398³ § 3 k.p.c. i art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c. (zob. np. postanowienie SN z 11 kwietnia 2018 r., II CSK 708/17). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że aby skarga kasacyjna mogła zostać uznana za oczywiście uzasadnioną, nie wystarczy tylko wskazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa, lecz należy także wykazać, że doszło do takiego właśnie naruszenia – oczywistego i widocznego *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej oraz wynikającej już z treści skargi (zob. np. postanowienia SN: z 4 lipca 2019 r., V CSK 80/19, z 29 marca 2019 r., V CSK 321/18, z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje przy tym jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie

na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Skarżąca nie przedstawiła przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19). Z niezwykle lakonicznego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, podobnie jak w przypadku przedstawionego zagadnienia prawnego, wynika, że wnioskodawczyni kwestionuje ocenę dowodów dokonaną w sprawie i prowadzi niedopuszczalną polemikę z poczynionymi już i wiążącymi Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.